

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/225048,Zyl-krotko-a-wszyscy-byli-odwroceni.html>
27.02.2026, 15:06

„Żył krótko, a wszyscy byli odwrócenii”

Był sławny nie tylko ze swojego pisania, tak nowatorskiego w Polsce połowy lat pięćdziesiątych XX wieku, ale również z niekonformistycznego, awanturniczego trybu życia. 14 czerwca 1969 roku zmarł Marek Hłasko – pisarz, scenarzysta filmowy.

[Kultura Represje](#)

14.06

Jego bohaterowie to najczęściej ludzie przegrani, uwikłani w historię i politykę. Marzą i gonią – tak jak i on sam – za zmianą, pięknem i czystością, pełni nadziei, ale zwykle ponoszą porażkę, pozostają samotni.

Napisał między innymi: „Ósmy dzień tygodnia”, „Sonatę marymoncką”, „Następny do raj”, „Brudne czyny”, „Nawrócony w Jaffie”, „Wszyscy byli odwrócenii”, zbiór opowiadań „Pierwszy krok w chmurach”, wspomnienia „Piękni dwudziestoletni”.

Po sukcesie pierwszych opowiadań Hłasko wyjechał w 1958 roku do Paryża. W „Kulturze” Jerzego Giedroycia wydał „Cmentarze”, utwór głęboko antykomunistyczny. To na zawsze zamknęło mu drogę powrotną do Polski. Jeździł po całym świecie – Niemcy, Izrael, Stany Zjednoczone – pisał i cały czas chciał wrócić do Polski.

Na jego grobie na warszawskich Powązkach jest napis: Żył krótko, a wszyscy byli odwrócenii. Jego powieści i opowiadania – przez wiele lat w Polsce oficjalnie niedostępne – wciąż cieszą się dużą popularnością. Niepokorność Hłaski i jego bohaterów jest dla nich aktualna i pociągająca.

Aparat represji PRL zainteresował się Hłaską bardzo wcześnie, bo jeszcze na początku lat 50-tych, zanim dał się on poznać jako pisarz i zdobyć jakąkolwiek popularność. SB nie straciła zainteresowania nim aż do śmierci, a nawet dłużej – dokumentację rozpracowania zamknęto kilka lat później.

[Dowiedz się więcej z artykułu Patryka Pleskota *Marek Hłasko i aparat represji PRL* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kultura, Represje

Artykuł

Marek Hłasko. Fot. IPN